

Natuurtoets

“ Arnhemseweg perceelnr. 2515”

Leusden

Gemeente Leusden (UT)

- QuickScan-onderzoek

Rapport

01/337 AFO Advisering & Onderzoek

Titel en subtitel

Natuurtoets

“Arnhemseweg perceelnr. 2515” Leusden

Gemeente Leusden (UT)

- QuickScan

Auteur(s)

drs. A. H. Swaan

Opdrachtgever:

Woudenburcht Vastgoed BV

Opdrachtnemer

AFO Advisering & Flora- en faunaOnderzoek

Limmerweg 46

1935 AM Egmond-Binnen

www.afo-onderzoek.nl

e-mail: info@afo-onderzoek.nl

Datum publicatie: 17 maart 2021

© **AFO Advisering & Flora- en fauna Onderzoek**, 2021

Niets uit deze rapportage mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van AFO en de opdrachtgever openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, websites etc..

Natuurtoets

“ Arnhemseweg perceelnr. 2515”

Leusden

Gemeente Leusden (UT)

- QuickScan-onderzoek

Rapportage: A. H. Swaan

AFO Advisering & Onderzoek
Rapport 01/337

Heiloo, 17 maart 2021

Inhoudsopgave:

SAMENVATTING	3
1 INLEIDING	2
LEESWIJZER	2
2 GLOBALE BESCHRIJVING ONDERZOEKSGBIED	3
3 VOorgenomen Ontwikkeling	4
3.1 BESTAANDE SITUATIE	4
3.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE	4
4 NATUURWET- EN REGELGEVING	7
4.1 TOETSINGSKADER VOorgenomen Ontwikkeling	8
4.1.1 <i>Inleiding</i>	8
4.1.2 <i>Gebiedsbescherming</i>	8
4.1.3 <i>Soortbescherming</i>	9
4.1.4 <i>Conclusie</i>	10
5 BEOORDELING NATUURWAARDEN	11
5.1 INLEIDING	11
5.2 RESULTATEN VELDBEZOEK QUICKSCAN	11
5.2.1 <i>Vegetatie/Flora</i>	11
5.2.2 <i>Fauna</i>	12
6 EFFECTBEOORDELING	15
6.1 VLEERMUIZEN	15
6.2 BROEDVOGELS	16
7 CONCLUSIE NATUURWET- EN REGELGEVING	16
7.1.1 <i>Wet natuurbescherming</i>	16
8 PREVENTIEVE MAATREGELEN & ADVIES	17
9 LITERATUUR/BRONNEN	18

Samenvatting

➤ Inleiding

- Voor een planlocatie in Leusden, gemeente Leusden (Utrecht), werd een Natuurtoets uitgevoerd in het kader van de natuurwet- en regelgeving. Het betrof een QuickScan-onderzoek. De resultaten van dit onderzoek en de consequenties deze hebben voor de natuurwet- en regelgeving worden in deze rapportage beschreven.
- Het project betreft de realisatie van viertal bouwkavels, de bouw van vier woonhuizen en de herprofilering van randsloten.
- Woudenburcht Vastgoed BV heeft februari 2021 opdracht gegeven voor het uitvoeren van het onderzoek.

➤ QuickScan-onderzoek

• Gebiedsbescherming

- De planlocatie ligt niet in een gebied dat een speciale bescherming heeft binnen de Wet natuurbescherming of binnen het Natuurnetwerk Nederland. Effecten van de voorgenomen ontwikkeling die een negatieve effect zouden kunnen hebben op Natura 2000-gebieden kunnen worden uitgesloten, met uitzondering van de effecten van de uitstoot van stikstof. Een beoordeling van de stikstofemissie zal separaat worden verricht en maakt geen deel uit van deze rapportage.

• Soortbescherming

- Beschermde flora, relevant in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling, werd niet aangetroffen op de planlocatie en wordt hier ook niet verwacht.
- Beschermde fauna, relevant in het kader een ruimtelijke ontwikkeling, wordt wel verwacht op de planlocatie.
- De aanwezigheid van broedvogels op de planlocatie kan niet geheel worden uitgesloten, dit betreft met name de randzone van het perceel. Nesten van broedvogels waarvan de nestlocaties jaarrond beschermd worden zijn niet aanwezig op de planlocatie.
- Naar verwachting gebruiken vleermuizen de locatie als foerageergebied. Daarnaast kunnen vleermuizen de randzone van het perceel gebruiken als migratieroute. Vaste verblijfslocaties van deze soortgroep zijn niet aanwezig op de planlocatie.

• Effectbeoordeling

- Broedvogels. Negatieve effecten op nestlocaties van broedvogels kunnen optreden bij het zonder meer uitvoeren van geplande ontwikkeling. Dit betreft het beschadigen of verstoren van nesten van vogels waarvan de nestlocaties niet jaarrond beschermd zijn.
- Vleermuizen. Negatieve van enige betekenis worden niet verwacht op deze soortgroep. Er treedt nauwelijks vermindering op van foerageergebied, en de kwaliteit van de planlocatie zal door de herprofilering van de sloten naar verwachting toenemen. De mogelijk aanwezige migratieroute langs de randzone van het perceel zal door de voorgenomen ontwikkeling niet negatief beïnvloed worden.

• Conclusie Natuurwet- en regelgeving

- Gebiedsbescherming. Er zijn geen beperkingen voor de ontwikkeling. Waarbij de kanttekening moet worden geplaatst, dat een beoordeling van de stikstofemissie in het kader van Natura 2000-gebieden geen onderdeel uitmaakt van deze conclusie. Deze zal separaat worden beoordeeld in opdracht van de initiatiefnemer tenzij door de gemeente is bepaald dat op deze locatie voor een relatief kleine ontwikkeling zeker voldaan wordt aan de hieraan gestelde eisen.
- Soortbescherming. Het zondermeer uitvoeren van de voorgenomen ontwikkeling kan tijdens de vogelbroedtijd (globaal half maart-half juli) leiden tot verstoring en/of vernietigen van nestlocaties van vogels. Dit dient te allen tijde te worden voorkomen, het verkrijgen van een ontheffing is in het kader van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling niet mogelijk. Indien verwacht wordt dat

werkzaamheden wel tijdens de vogelbroedtijd plaatsvinden dienen preventieve maatregelen te worden genomen en zo nodig een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld.

- *Een aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk*
- *Zorgplicht. Deze in de wet opgenomen verplichting stelt dat voor alle soorten geldt dat waar dit redelijkerwijs mogelijk is, beschadiging/verstoring dient te worden voorkomen. Dit geldt dus ook voor soorten die geen andere specifieke bescherming kennen binnen de Wet natuurbescherming.*
- *Preventieve maatregelen*
In deze rapportage worden op hoofdlijnen enkele maatregelen beschreven die ten doel hebben beschadiging of verstoring van vogelnesten tijdens de broedtijd te voorkomen.
- *Aanvullend advies*
 - *Richting de gemeente Leusden is het advies opgenomen om planologisch de (beperkte) verbinding tussen bestaande groenzone aan de oostzijde van het planperceel met de Heiligenbergerbeek en de aan de oostoever hiervan gelegen begeleidende graslanden, zo goed mogelijk te behouden of waar mogelijk te versterken. De ten noorden van het plangebied plaatsgevonden ontwikkeling tussen de Arnhemseweg en de (nieuwe) afslag van deze weg (Groene Zoom), heeft hier al een belangrijke bijdrage aan geleverd. Met name de nieuwe profilering van de sloten van het planperceel creëert in de toekomst leefgebied voor meer bijzondere soorten, soorten die reeds langs de Heiligenbergerbeek voorkomen.*
 - *Bij de bouw van woonhuizen is isolatie een belangrijk doel. Als gevolg hiervan verdwijnen in deze gebouwen veelal mogelijkheden voor vleermuizen voor dagrustplaatsen of voortplantingslocaties. Hoewel er in dit geval vanuit de wetgeving geen strikte eis is, luidt het advies toch te (laten) onderzoeken of enkele zogeheten inbouwkasten kunnen worden opgenomen in de geplande nieuwbouw. De kosten hiervoor zijn relatief laag. AFO kan adviseren over de meest geschikte locaties hiervoor en het juiste type verblijfplaatsen.*

1 Inleiding

In opdracht van Woudenburg Vastgoed BV werd door AFO een Natuurtoets verricht voor de bouw van enkele woonhuizen op een perceel in Leusden, gemeente Leusden. Het onderdeel van de Natuurtoets dat werd uitgevoerd betrof een zogeheten QuickScan-onderzoek. De resultaten van het QuickScan-onderzoek worden in deze rapportage beschreven, toetsing aan de natuurwet- en regelgeving vindt plaats en bepaald wordt of, en zo ja welke vervolgstappen noodzakelijk zijn.

Natuurtoets natuurwet en regelgeving. *Het primaire doel van een Natuurtoets is de invloed van een project of ontwikkeling op aanwezige beschermde natuurwaarden te beoordelen. De natuurwet- en regelgeving kent hierbij zowel bescherming van soorten als van gebieden. Als eerste stap wordt veelal een QuickScan-onderzoek verricht om een duidelijk beeld te verkrijgen van de aanwezige of mogelijk aanwezige beschermde flora en fauna en de aanwezigheid van beschermde leefgebied van soorten. Hierbij wordt de projectlocatie kort onderzocht en mogelijke effecten van het project op aanwezige of mogelijk aanwezige natuurwaarden worden beoordeeld. Op basis hiervan kan reeds worden vastgesteld in hoeverre een project of ruimtelijke inrichting in strijd is, of mogelijk kan zijn, met de natuurwet- of regelgeving. Bij een QuickScan-onderzoek dient daarnaast duidelijk te worden of meer informatie noodzakelijk is om dit correct te kunnen beoordelen. Dit kan zijn aanvullend onderzoek in het kader van de Natuurtoets, daarbij uitgaande van het voorgenomen project of de ruimtelijke ingreep. Maar, de resultaten van de QuickScan kunnen ook aanleiding zijn het project of de ruimtelijke ontwikkeling bij te stellen. Waarbij gedacht kan worden aan de wijze uitvoering, het ontwerp, en/of andere activiteiten die hiermee samenhangen, zoals de planning van de uitvoering. Indien voldoende informatie verkregen is voor de beoordeling dient een Natuurtoets uiteindelijk ook te bepalen of vergunningverlening/ontheffing in het kader van de natuurwet- en regelgeving aan de orde is.*

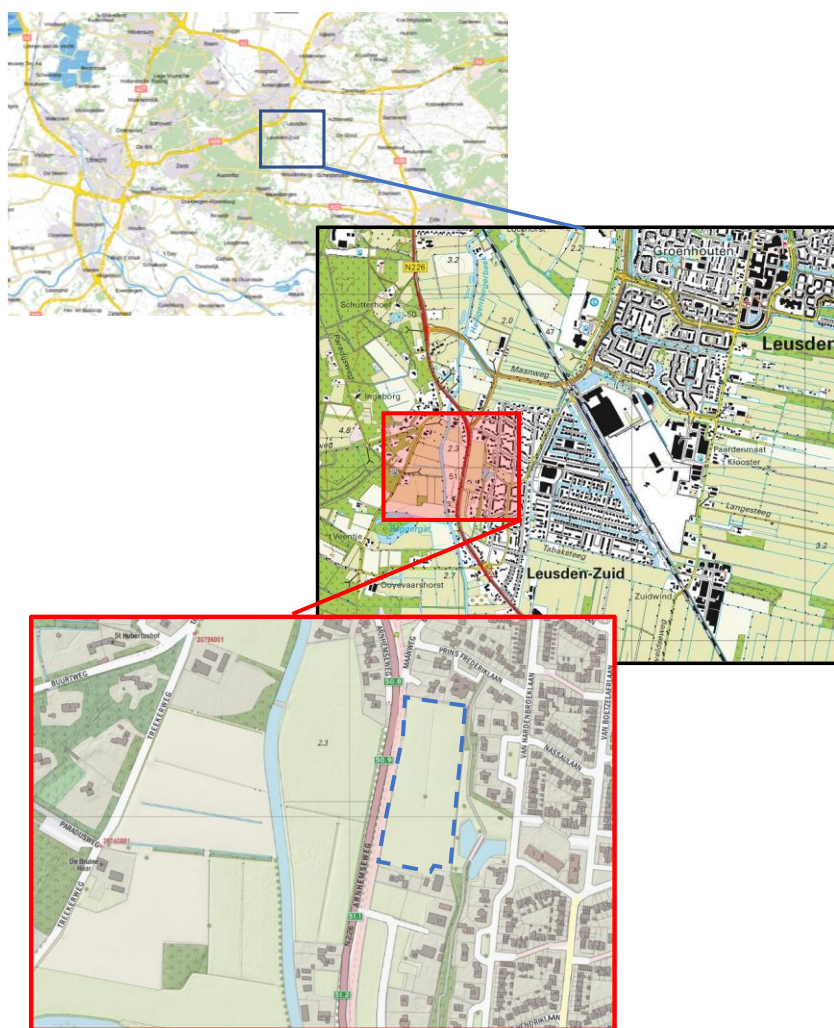
Leeswijzer

In deze rapportage worden achtereenvolgend aan bod:

- A. Een beschrijving van de planlocatie en van de voorgenomen ontwikkeling.
- B. De relevante wet- en regelgeving: vaststellen toetsingskader
- C. Een beoordeling aanwezige natuurwaarden
- D. Een effectbeoordeling voor beschermde natuurwaarden
- E. Conclusie Natuurwet- en regelgeving
- F. De eventueel noodzakelijke vervolgstappen & aanvullend advies

2 Globale beschrijving onderzoeksgebied

De planlocatie bevindt zich aan de zuidwestzijde van de plaats Leusden, gemeente Leusden (provincie Utrecht). Het betreft een als grasland gebruikt perceel aan de rand van het gebouwde deel van de plaats Leusden. Het rechthoekige perceel heeft in zijn geheel een grootte van circa 225 bij 85 meter. Direct ten westen van locatie loopt de Arnhemseweg (N226). Na eveneens een graslandzone stroomt, op circa 130 meter ten westen van de planlocatie, de Heiligenbergerbeek. Deze stroomt in het grensgebied tussen de Utrechtse Heuvelrug en de Gelderse Vallei. Ten zuiden van het perceel staan verspreid enkele woonhuizen met schuren. Direct ten westen ligt een klein waterrijk parkje waarachter het dichter bebouwde deel van Leusden aanvangt. Bebouwing is ook aan de noordzijde van het perceel aanwezig. Deels is dit ruim opgestelde laagbouw, maar vrijwel direct grenzend aan de noordoostzijde van het perceel staat een vier woonlagen tellend woongebouw. In figuur 1 is de ligging van de planlocatie op kaart aangeven.

Figuur 1. De Ligging van de planlocatie. In de meest gedetailleerde inzet is met een blauwe onderbroken lijn de planlocatie aangegeven. Bewerkte topografische kaarten © 2021 PDOK/Kadaster. (grid: kilometerhokken).

3 Voorgenomen ontwikkeling

3.1 Bestaande situatie

De planlocatie bestaat uit grasland en is geheel onbebouwd. Het wordt aan drie zijden begrensd een sloot. Alleen aan de zuidzijde loopt het land zonder kavelscheidingssloot door naar aanliggende percelen. Hier is over een groot deel op de grens een erfafscheiding in de vorm van een haag aanwezig.

3.2 Toekomstige situatie

Het voornemen is op het perceel vier kavels te creëren, waarbij op iedere kavel een woonhuis (eengezinswoning) komt te staan. In figuur 1 is een plattegrond van de toekomstige situatie opgenomen. Zichtbaar is dat niet het gehele perceel bebouwd zal worden. Aan de west en noordzijde blijft een zone aanwezig met de bestemming agrarisch/natuur. Naar de westzijde zal een ontsluitingsweg worden aangelegd.

Figuur 2. Een plattegrond van het perceel met de voorgenomen ontwikkeling. Het woondeel van de kavels is donkergeel aangegeven, het voor tuin bestemde deel donkergeel, en het agrarisch deel lichtgroen. De Bron: Kubiek Ruimtelijke plannen.

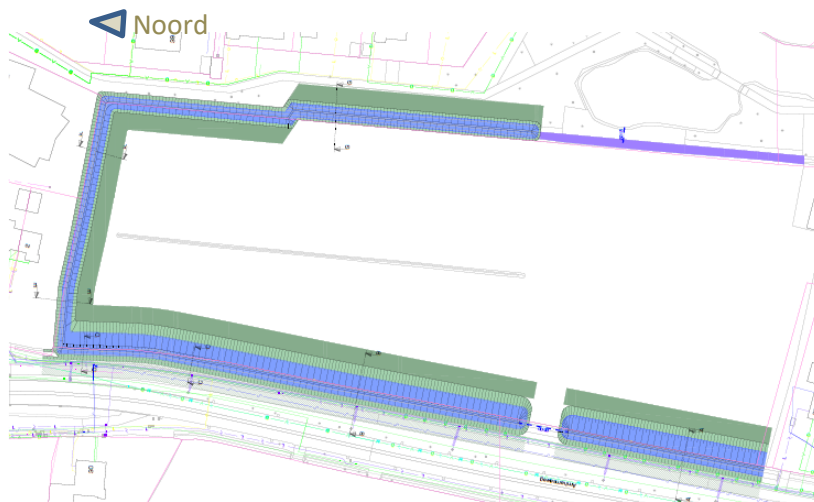

Foto 1. Zicht op het planperceel vanuit het zuidoosten. Rechtsboven is nog een klein deel van de hoogbouw te zien.

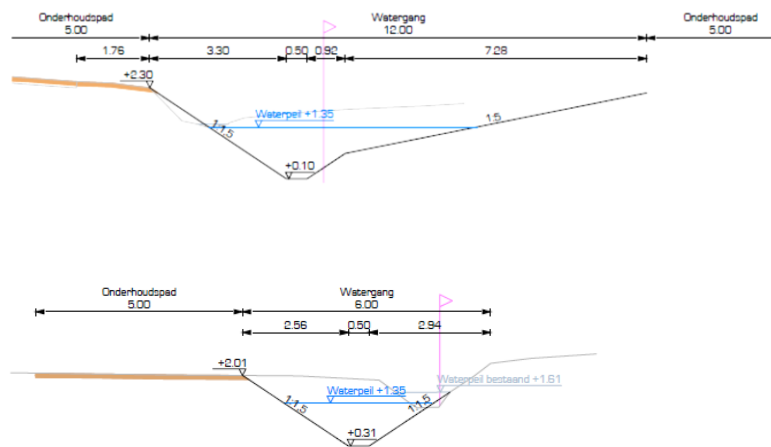

Foto 2. De westzijde van het perceel met de grenssloot en -in zuidelijk richting kijkend- zicht op Arnhemmerweg met begeleidend fietspad.

Een belangrijk onderdeel in dit kader is de aanpassing van de sloot die langs de kavel loopt. Er wordt meer volume voor waterberging gecreëerd in de sloten. Dit zal plaatsvinden door het nu aanwezige steile talud van de sloot verder af te vlakken. Dit resulteert in een bredere watergang met, indien noodzakelijk, ruimte voor verdere stijging van de waterspiegel en daarmee berging van water. Aan de westzijde van het perceel zal een zeer flauw talud worden aangelegd dat, gerekend vanaf de waterspiegel, zich over meer dan drie meter uitstrekt. In figuur 4 zijn twee dwarsprofielen als voorbeeld opgenomen die de nieuwe situatie verbeelden.

Figuur 3. In blauw aangegeven waar de het profiel van de bestaande sloot verruimd zal worden. De donker groene zone geeft het toekomstige beheer/werkpad aan. Bron: DRONG Omgeving & Techniek/ Concept verruiming waterweg.

Figuur 4. Dwarsprofielen van de sloten langs het perceel in de nieuwe situatie. Boven de sloot langs de noordzijde en onder de sloot langs de westzijde. Bron: DRONG Omgeving & Techniek/ Concept verruiming waterweg.

4 Natuurwet- en regelgeving

Nederlandse natuurwet- en regelgeving. Mede in navolging van Europese wetgeving en richtlijnen vereist de Nederlandse wetgeving dat bij voorgenomen plannen of projecten ingrijpende schade aan beschermde planten en dieren voorkomen wordt. Alleen onder bepaalde voorwaarden kan hier een uitzondering op gemaakt worden. Met ingang van januari 2017 heeft de natuurwetgeving in Nederland wederom een verandering ondergaan en werd zowel de natuurwetgeving die betrekking heeft op soorten als de natuurwetgeving die betrekking heeft op gebiedsbescherming samengevoegd in de (nieuwe) Wet natuurbescherming. De vóór deze datum bestaande natuurwetgeving waaronder de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet '98, zijn hiermee komen te vervallen. Met deze verandering zijn tevens ook inhoudelijke wijzigingen doorgevoerd, onder meer wat betreft de beschermingsstatus van soorten.

Bij een project of planontwikkeling dient nog altijd als eerste duidelijk te worden of beschermde soorten of leefgebieden van soorten door het ten uitvoer brengen van de plannen, een voor de wetgeving relevante, schade kunnen ondervinden. Mocht worden vastgesteld dat schade zou kunnen optreden, dan hoeft dit zeker niet altijd het einde van het project te betekenen. Onder bepaalde voorwaarden kan in veel gevallen het project of planontwikkeling toch worden gerealiseerd. Mogelijk vereist dit wel enige aanpassing in de voorgenomen activiteiten of ontwikkelingen. Het is zodoende zaak bij een project al in een vroeg stadium kennis te vergaren of er mogelijke belemmeringen zijn vanuit de natuurwetgeving. Daarbij kan uiteindelijk een aanvraag vergunning of ontheffing noodzakelijk worden. In vrijwel alle gevallen waar op de voorhand schade aan beschermde soorten niet kan worden uitgesloten is een aantal stappen noodzakelijk:

1. Inventarisatie van de aanwezige of te verwachten natuurwaarden
2. Waardering verkrijgen van de aanwezige natuurwaarden
3. Inschatting en beoordeling maken van ecologische effecten van voorgenomen activiteiten of ingrepen op beschermde natuurwaarden
4. Terugkoppeling met de ontwikkelaar/opdrachtgever over de verkregen resultaten, zodat bepaald kan worden welke weg verder gevolgd moet worden

Naast bescherming van individuen van soorten en hun leefmilieu zijn in Nederland bovendien waardevolle natuurgebieden aangewezen die Europese bescherming kennen in de Habitat- en Vogelrichtlijn en eveneens vallen onder de Wet natuurbescherming. Ruimtelijke ingrepen in deze gebieden worden vrijwel niet toegestaan, maar ook ontwikkelingen of projecten in de nabijheid van deze gebieden dienen rekening te houden met deze wetgeving. De natuurwetgeving is er namelijk ook op gericht deze gebieden te behoeden voor activiteiten en ingrepen in aangrenzend en nabijgelegen terrein die effect kunnen hebben in de beschermde gebieden ("externe werking"). Ook gebieden die behoren tot de zogenoemde Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) kennen een planologische gebiedsbescherming. De provincie kan ook gebieden buiten het Natuurnetwerk met speciale natuurwaarden een speciale (planologische) bescherming toekennen. Dit is onder meer het geval bij weidevogelgebieden voor zover deze niet in het Natuurnetwerk liggen.

Overheidsorganisaties en instellingen worden eveneens geacht rekening te houden met zogenoemde Rode-Lijst soorten en doelsoorten. Het betreft flora en fauna die soms geen bescherming kennen in de Wet natuurbescherming, maar wel behoren tot soorten die als kwetsbaar of bedreigd worden beoordeeld.

4.1 Toetsingskader voorgenomen ontwikkeling

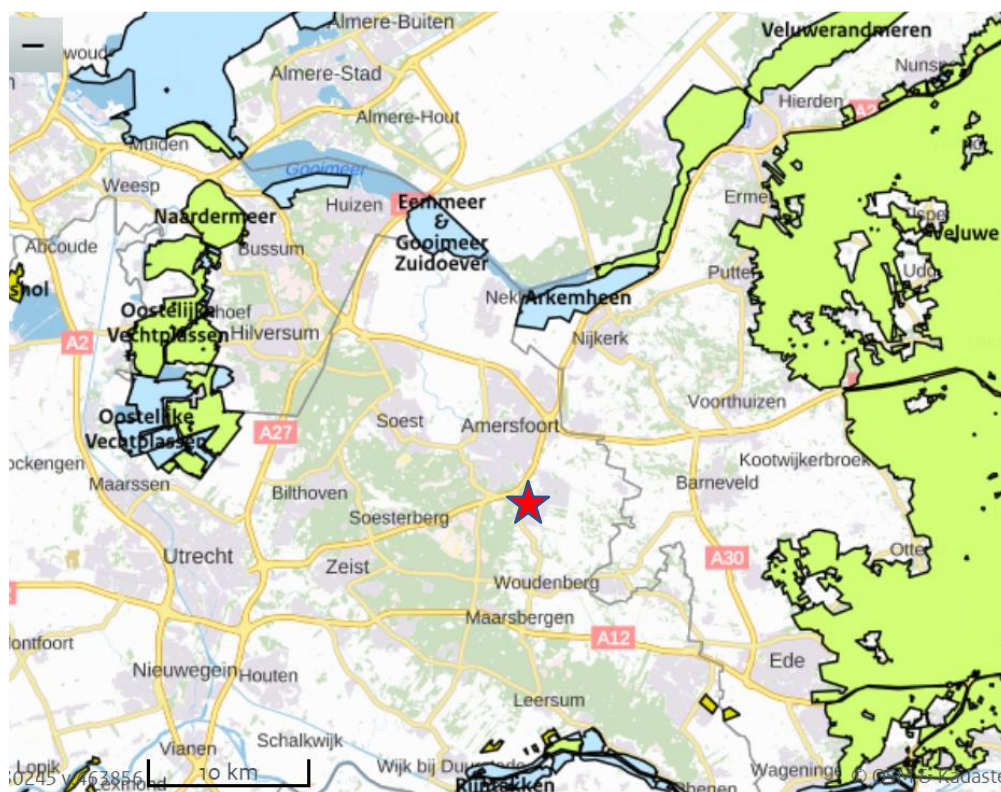
4.1.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt vastgesteld aan welke natuurwet- en regelgeving, of onderdelen hiervan, de voorgenomen ontwikkeling nader getoetst zal moeten worden.

4.1.2 Gebiedsbescherming

➤ Natura 2000-gebieden

De planlocatie ligt, zoals zichtbaar is in figuur 5, niet in een Natura 2000-gebied. Natura 2000-gebieden liggen op grotere afstand. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied ligt op circa 15 kilometer afstand. Dit betreft het gebied Arkemheen ten noorden van de planlocatie. Het Natura2000-gebied Veluwe, dat zich over een groot oppervlak ten westen op uitstrekt, ligt op circa 20 kilometer. Op vergelijkbare afstand ligt het gebied Rijnstangen ten zuiden van de planlocatie. Andere Natura 2000-gebieden bevinden zich op grotere afstand. Natura 2000-gebieden worden tegen negatieve invloeden van buitenaf beschermd door het begrip “externe werking”. Dit houdt in dat toetsing aan de Wet natuurbescherming dient plaats te vinden voor activiteiten waarvan niet direct op de voorhand kan worden gesteld dat ze geen negatieve invloed hebben op aanwezige natuurwaarden in het beschermde gebied, ook al ligt de planlocatie zelf buiten de grenzen van een Natura 2000-gebied. Een voorbeeld hiervan is de stikstofemissie/depositie die veroorzaakt kan worden door ontwikkelingen buiten het beschermde gebied, maar een negatief effect kan hebben binnen de grenzen van Natura 2000-gebieden die hiervoor gevoelig zijn. Deze potentiële verstoringsbronnen dienen beoordeeld te worden en mogelijke effecten te worden

Figuur 5. De ligging van de planlocatie (rode ster) ten opzicht van Natura-2000 gebieden (blauw & fel groen)

beschreven. In dit geval kunnen in dit kader potentieel aanwezige verstoringsbronnen, anders dan de stikstofemissie, worden uitgesloten. Het betreft potentiële verstoringsbronnen als geluid, licht en menselijke aanwezigheid. De planlocatie ligt te ver van de bovengenoemde beschermde gebieden om enige effect te weeg te kunnen brengen. Een beoordeling van de stikstofemissie/depositie zal door de opdrachtgever separaat worden uitgevoerd en wordt verder in deze rapportage niet behandeld.

➤ Natuurnetwerk Nederland

De planlocatie maakt, zoals zichtbaar is op de kaart van figuur 6, geen deel uit van het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) en behoort evenmin tot de Groene Contour. Gebieden die hiertoe behoren liggen wel ten westen wel in de nabijheid van de planlocatie. Het Natuurnetwerk Nederland kent niet het begrip “externe werking” als instrument om negatieve beïnvloeding te voorkomen. Wel is er vanuit de provinciale regelgeving een planologische bescherming die negatieve beïnvloeding van “buitenaf” dient te voorkomen. Gelet op de reeds bestaande bebouwing ten zuiden en ten noorden van planlocatie en de aanwezigheid van de N226, en een aanwezige bufferzone, vormt deze door de overheid uit te voeren toetsing hier waarschijnlijk geen beperking voor de voorgenomen ontwikkeling. De Groene Contour geeft gebieden aan waarvoor het streven is deze in de toekomst deel uit te laten maken van het Natuurnetwerk Nederland.

4.1.3 Soortbescherming

Een klein deel van de in Nederland voorkomende flora en fauna kent, naast de algemeen van toepassing zijnde zorgplicht, een speciale bescherming in de Wet natuurbescherming. De locatie van het voorkomen van deze soorten is daarbij niet bepalend. De zorgplicht geldt voor alle soorten, en de strekking hiervan is dat schade, waar redelijkerwijs mogelijk, altijd zo goed mogelijk dient te worden voorkomen.

Figuur 6. De ligging van de planlocatie (rode vlak) ten opzichte van gebieden die behoren tot het Natuurnetwerk Nederland (donker groen) en de zogeheten Groene Contour (lichtgroen). Bron: Provincie Utrecht..

4.1.4 Conclusie

Voor de verdere toetsing van de voorgenomen ontwikkeling is de Wet natuurbescherming van toepassing in het kader van soortbescherming, en in het kader van gebiedsbescherming dient een zogeheten Voortoets te worden uitgevoerd, om te bepalen of, en in welke mate, er sprake kan zijn van negatieve effecten op Natura 2000-gebieden. In dit geval houdt dit uitsluitend in dat een beoordeling van de stikstofemissie/depositie moet plaatsvinden. Deze laatste beoordeling vindt separaat plaats en maakt geen deel uit van deze QuickScan Natuurtoets.

5 Beoordeling natuurwaarden

5.1 Inleiding

Dinsdag 9 maart 2021 is een veldbezoek gebracht aan de planlocatie. Daarbij werd de planlocatie, en de directe omgeving, beoordeeld op aanwezige natuurwaarden. Daarnaast werd de locatie beoordeeld op de mogelijk te verwachten natuurwaarden, relevant in het kader soortbescherming. Dit gebeurde op basis van “expert judgement”, waarbij de basis gevormd werd door kennis over het voorkomen van beschermde soorten in deze regio, aangevuld met de verkregen informatie tijdens het veldonderzoek over het aanwezige biotoop. In een enkel geval werden hierbij waarnemingsatlassen of databases gebruikt.

5.2 Resultaten veldbezoek QuickScan

5.2.1 Vegetatie/Flora

➤ Aanwezige vegetatie/flora

Het plangebied bestaat uit een perceel grasland. De aanwezige soorten wijzen op matig voedselrijk tot voedselrijk grasland waar wel nog enige diversiteit in (gras)soorten aanwezig is. Naast Engels raaigras werden o.a. Roodzwenkgras, Gestreepte witbol aangetroffen, en kruidensoorten als Gewone Paardenbloem, Kruipe boterbloem en Ridderzuring waren op meerdere plaatsen aanwezig. Over het middendeel loopt een smalle ondiepe greppel die zich duidelijk liet onderscheiden door de aanwezigheid van Pitrus in en langs de randen van de greppel.

Aan de oostrand grenst het perceel aan een waterrijk parkje/plantsoen. Tussen het parkje loopt een sloot waar aan de perceelzijde een afrastering van prikdraad aanwezig is. Vrijwel overal langs deze slootrand is een verruigde zone aanwezig bestaand uit grassen en braam. Langs het zuidoostelijke deel staan ook zaailingen van berk en Eik afkomstig uit het park en Grauwe wilg is aanwezig. De verruigde zone, bestaand uit grassen en braam, is aan de noordoostzijde enkele meters breed. De sloot is circa anderhalf tot twee meter breed. Langs de oever en in het water staat Grote Lisdodde. Langs de oever werd ook Pitrus en Wijfjesvaren aangetroffen.

De sloot langs de noordzijde geeft met een roestbruine bodem duidelijk aan dat er sprake is van kwel. Ook in deze ondiepe sloot is Grote Lisdodde aanwezig. De sloot langs de westzijde is troebel en geeft ook met de aanwezigheid van veel Liesgras aan dat er sprake is van voedselrijke omstandigheden. De (oever)begroeiing in de sloot en langs het steile talud is verder schaars. Wel werd op één locatie aan de zuidwestzijde Gele dotterbloem aangetroffen. Een soort die wijst op gebufferde mineraalrijke omstandigheden veroorzaakt door kwel. Een circa 2,5 meter brede strook langs de sloot wijkt duidelijk af van het overige intensiever bewerkte grasland door de minder aaneengesloten uniforme “grasmat” en aanwezigheid van veel Pitrus.

➤ Te verwachten beschermde flora

Op de planlocatie en in de directe nabijheid wordt op basis van het aangetroffen biotoop en de aanwezige soorten geen beschermde flora verwacht relevant in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling.

Foto 3. Dotterbloem, aanwezig in de westelijke randsloot.

5.2.2 Fauna

➤ Zoogdieren

Vleermuizen

De planlocatie zal ongetwijfeld door vleermuizen worden gebruikt als foerageergebied. Soorten die het open grasland dan wel de randzones kunnen gebruiken om te foerageren zijn onder andere Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Ruige dwergvleermuis. De randzone langs het perceel kan door vleermuizen gebruikt worden als migratieroute; van foerageergebieden naar een dagverblijfplaats en visa versa. Potentiële (dag)verblijflocaaties voor vleermuizen zijn niet aanwezig op het perceel, noch in de directe randzone. De enige uitzondering op dit laatste vormen de woonhuizen en bijbehorende schuren aan de zuidgrens van het perceel maar deze staan op grotere afstand.

Overige zoogdiersoorten

Op de locatie worden verder geen soorten verwacht relevant in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling. Algemene soorten zoals Egel, Haas, Bosspitsmuis, Rosse woelmuis en Veldmuis kunnen wel verwacht worden. Kleine marterachtigen (Wezel, Hermelijn en Bunzing) zouden met name de randzone aan de oostzijde kunnen gebruiken als foerageergebied en daarmee als (klein) onderdeel van hun totale leefgebied.

➤ Vogels

Tijdens het korte veldbezoek werd twee vogelsoorten in de directe nabijheid van het planperceel waargenomen: Roodborst en Merel, beide zingend aanwezig in het parkje ten oosten van het perceel. Op het grasland tussen de N226 en de de Heiligenbergerbeek, ten westen van het planperceel, werden meerdere foeragerende exemplaren van Grauwe gans waargenomen.

Voor de aanwezigheid van weidevogels als broedvogel lijkt het perceel te klein te zijn, maar dit het voorkomen kan op basis van een eenmalige waarneming in deze periode van het jaar niet geheel worden uitgesloten.

Verder vormen de randen langs het perceel een mogelijke locatie voor nesten van broedvogels, en dan met name die aan de oostzijde waar een ruigtezone inclusief de oevervegetatie in het water aan. Wilde eend, mogelijk Grauwe gans, Waterhoen en zangvogels als Winterkoning, Heggenmus en wellicht Tjiftjaf, zouden -in combinatie met het parkje als leefgebied- de randzone kunnen gebruiken als broedlocatie.

➤ Vissen

De aanwezige randsloten zullen naar verwachting een lage diversiteit aan vissoorten hebben. Als we de omvang en de kwaliteit van het niet stromende water in ogenschouw nemen, dan is Tiendoornige stekelbaars zeer waarschijnlijk de enige aanwezige soort.

➤ Amfibieën & reptielen

De aanwezigheid van de sloten met ruigte en oevervegetatie langs een deel ervan, is er zeker kans op aanwezigheid van amfibieën. Dit betreft dan algemene soorten als Gewone pad, Bruine kikker, Bastaardkikker en Gewone watersalamander. Ten oosten van de Heiligenbergerbeek zijn wel enkele waarnemingen bekend van Heilikker (waarneming.nl). De soort werd echter tijdens een grootschalig inventarisatieproject (Van Dijk, 2017) waarbij onder meer een groot deel van het buitengebied rond Leusden werd geïnterviewd, niet in aangetroffen in de omgeving van Leusden. De voedselrijke omstandigheden van de sloten vormen geen goede locatie voor voortplanting van deze soort. Poelkikker werd bij de eerder genoemde inventarisatie op een beperkt aantal locaties ten zuiden en te oosten van Leusden aangetroffen. Op zich zouden de kwelomstandigheden op de planlocatie een goede basis vormen voor deze soort, maar geschikt leefgebied is nauwelijks aanwezig (gering afmeting sloten, steil talud en voedselrijke omstandigheden).

Ringslang. Deze soort werd ten westen en ten zuiden in het buitengebied van Leusden op verschillende locaties aangetroffen (Van Dijk, 2017). Geschikt biotoop voor deze soort zou op/nabij het planperceel met name de aanwezige slootranden moeten zijn aanwezig aan de oost- en noordzijde. Met name de ruige zone aan de noordoostzijde is op zich geschikt leefgebied, maar het oppervlak is gering. Als we daarbij de geïsoleerde ligging ten opzichte van ander geschikt biotoop in de omgeving tellen, dan is de conclusie dat als de soort op de locatie aanwezig is, dit tijdelijke aanwezig betreft van migrerende exemplaren.

➤ Overige soorten.

Op het planperceel, en in de sloten langs het perceel, worden op basis van het aangetroffen biotoop verder geen beschermde soorten verwacht relevant bij een ruimtelijke ontwikkeling.

Foto 4. De noordelijke randsloot met roestvorming als kwelindicatie.

6 Effectbeoordeling

De effectbeoordeling in deze paragraaf wordt uitsluitend verricht in het kader van de soortbescherming. Het enige potentiële effect dat in het kader van gebiedsbescherming een rol zou kunnen spelen is de stikstofemissie. Deze wordt separaat behandeld.

Voor de soortbescherming zijn in dit geval van belang: vleermuizen en broedvogels.

6.1 Vleermuizen

➤ Vaste verblijfplaatsen

Er is geen vaste verblijfplaats aanwezig van vleermuizen op het planperceel. Er is dan ook geen nadelig effect te verwachten.

➤ Vlieg- of migratieroute

De randzone van het perceel kan een rol spelen onderdeel van een vaste vlieg- of migratieroute. Het is dan ook noodzakelijk om de situatie nader te beschouwen. De begeleidende bomenrij langs de N226 kan als migratieroute dienen, maar wordt niet door de planontwikkeling aangetast of beïnvloed. Aan de zuidzijde van het perceel zou de hoge haag in samenhang met de aanwezige bebouwing voor vleermuizen een functie kunnen hebben als verbinding tussen het dichter bebouwde deel van Leusden aan de oostzijde van de planlocatie, en de genoemde bomenrij langs de N226. De toekomstige ontwikkeling zal hier geen verandering in brengen, de locatie wordt niet aangetast. Langs de noordzijde staan alle elementen die in de zin van een migratieroute een rol van betekenis zouden kunnen spelen, buiten het perceel. Beïnvloeding vanaf het perceel vindt op deze locatie niet plaats. Langs de oostzijde is de boomzone langs het zuidelijke deel geschikt als functioneel element in een migratieroute. Deze stopt echter op circa een derde van het perceel en gaat dan over in een relatief lage, circa een meter hoge afscheiding van ruigte die langs de perceelafschieding loopt.

Direct ten oosten van de hier besproken randzone ligt een klein parkje/plantsoen waar ook de bomen die grenzen aan het perceel deel van uitmaken. Het parkje is “open” dat wil zeggen de bomen staan verspreid in kleine opstanden, of staan er solitair. Er is zodoende een goede mogelijkheid dat áls er sprake is van een migratieroute, het parkje daarbij een belangrijke rol speelt en deze door het parkje voert. De situatie aan de oostgrens van het planperceel blijft bovendien vrijwel geheel ongewijzigd. De randzone zal grenzen aan de tuinen van de woonhuizen. En deze laatste staan op grotere afstand van de randzone. Indirect verstoring van de zone. door felle lichtuitstraling is daarmee niet aanwezig. Een eventueel aanwezige migratieroute langs de oostzijde zal zodoende geen nadelige gevolgen ondervinden van de toekomstige ontwikkeling.

➤ Foerageergebied

Naar verwachting zal het perceel, en dan met name de randzone, door vleermuizen gebruikt worden als foerageergebied. De geplande nieuwbouw op deze locatie (vier woonhuizen) zal enig verlies van oppervlakte geven, maar geen negatieve effecten van enige betekenis veroorzaken voor vleermuizen. Mogelijk kan door de kwaliteit als foerageergebied voor een soort als de Gewone dwergvleermuis in de toekomstige situatie zelfs verbeteren door de aanwezigheid van beschutting en aanplant van bomen en struiken in de relatief grote tuinen. Bovendien blijft er een geheel open zone aan de west- en noordzijde. De herinrichting van de sloten, waarbij een geleidelijk talud gecreëerd wordt, zal door de toename van geschikt habitat voor water- en oeverinsecten vrijwel zeker tot verbetering van kwaliteit als foerageergebied leiden.

6.2 Broedvogels

De kans op mogelijke aanwezigheid van broedvogels op het graslandperceel werd als klein beschouwd. Indien toch een weidevogelsoort broedt op het perceel in de periode dat werkzaamheden plaatsvinden of en met name als deze aanvangen in deze periode, kan er een sterk nadelig effect optreden. De randzone, en met name langs de oost- en noordzijde, kan door broedvogels als nestlocatie gebruikt worden. Indien werkzaamheden aan de sloot of inrichtingswerkzaamheden nabij de randzone worden uitgevoerd, kan eveneens een nadelig effect optreden.

Soorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn worden niet verwacht op of in de directe nabijheid van het perceel.

7 Conclusie natuurwet- en regelgeving

7.1.1 Wet natuurbescherming

➤ Gebiedsbescherming

Er zijn van de voorgenomen ontwikkeling geen nadelige effecten te verwachten op gebieden die een speciale beschermingsstatus hebben. Een voorbehoud moet gemaakt worden ten aanzien van de stikstofemissie. Deze is in het kader van de wetgeving van Natura 2000-gebieden relevant, maar zal separaat worden beoordeeld in opdracht van de initiatiefnemer, tenzij door de gemeente reeds is bepaald dat op deze locatie voor een in dit kader relatief kleine ontwikkeling zeker voldaan wordt aan de hiervoor gesteld eisen.

➤ Soortbescherming

Uitsluitend de mogelijke aanwezigheid van broedvogels op, maar vooral aan of nabij de randzone, kan zonder dat hiervoor preventieve maatregelen worden genomen, leiden tot een overtreding van de Wet natuurbescherming. Het verstoren van nesten van broedvogels dient te allen tijde te worden voorkomen. In het kader van een ruimtelijke ontwikkeling is het niet mogelijk hiervoor een ontheffing te verkrijgen. In paragraaf 8 zullen deze preventieve maatregelen op hoofdlijnen worden beschreven. Indien gewenst kan als nadere specificatie een zogeheten ecologisch werkprotocol worden opgesteld.

In de Wet natuurbescherming is de zorgplicht opgenomen. Dit betekent dat door een ieder, waar dit redelijkerwijs mogelijk is, voorkomen dient te worden dat soorten beschadigd raken of gedood worden, ook al hebben deze soorten verder geen speciale beschermde status binnen de Wet natuurbescherming.

8 Preventieve maatregelen & advies

➤ Wet natuurbescherming

- Indien werkzaamheden plaatsvinden in de broedperiode van vogelsoorten (globaal half maart-half juli) kunnen werkzaamheden leiden tot negatieve effecten voor nesten van broedvogels en zelfs tot fysieke beschadiging. Dit dient te allen tijde te worden voorkomen. De meest voor de hand liggende preventieve maatregel is de werkzaamheden zoals het bouwrijp maken of het herprofilen van sloten buiten de vogelbroedtijd uit te voeren. Indien voorzien wordt dat werkzaamheden in de vogelbroedtijd plaatsvinden, wordt geadviseerd in een vroeg stadium met een ecologische adviesbureau contact op te nemen om mogelijkheden te onderzoeken of/ en welke werkzaamheden doorgang kunnen vinden.
- Preventief zou de randzone buiten de vogelbroedtijd kunnen worden gemaaid. Dit verkleint de kans sterk dat vogels in deze randzone gaan broeden en dan aanleiding geven tot stagnatie.

➤ Overig advies

- De nieuwe herprofilering van de sloten van het planperceel heeft, mede door de aanwezigheid van kwel, een zeer goede potentie om de natuurwaarden op het planperceel sterk te verhogen. Het zal daarmee ook de waarde van de naar het zuiden doorlopende groenzone versterken, waarvan het parkje aan de oostzijde een onderdeel is. Richting de gemeente Leusden is het advies waar mogelijk planologisch aandacht te besteden aan de verbinding van deze groenzone met de oeverzones en begeleidende graslanden van de Heiligenbergerbeek. Ten noorden van de planlocatie heeft de recente natuurontwikkeling ten noorden en ten zuiden van de nieuwe afslag van de Arnhemseweg hier al een belangrijke bijdrage aan geleverd. Er lijken, ondanks de ligging van de Arnhemseweg tussen de beek en de groenzone ten oosten van de planlocatie, (nu) nog ontwikkelingen mogelijk die de connectie tussen de beek en deze groenzone kunnen versterken.
- Nieuwe en vaak goed geïsoleerde woonhuizen bieden nog maar zeer weinig mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Een aantal soorten is sterk afhankelijk van verblijfplaatsen in woonhuizen en dreigen daarmee steeds zeldzamer te worden. In nieuwe woonhuizen kunnen voor zeer lage kosten geschikte verblijfplaatsen worden gecreëerd die geen enkele overlast veroorzaken en geheel buiten zicht blijven (opgenomen in de spouw). Geadviseerd wordt in nieuwbouw dergelijke verblijfplaatsen op te nemen om daarmee bij te dragen aan het behoud van vleermuissoorten.

9 Literatuur/Bronnen

- *Dijk, S.D. van, 2017. Resultaten flora- en faunakartering 2017. Omgeving Leusden, Achterveld, Woudenberg en Renswoude. Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg, PRNR-2017-137. In opdracht van provincie Utrecht.*

Website/databronnen

- *Provincie Utrecht*
- *Waarneming.nl*